

שאל

אביר ויריד

זמני השבת (ת"א):

כניסת השבת: 19: 14

יציאת השבת: 20: 15

ט"ו אב תשע"ב

גיליון מס' 78

שאלות ותשובות על הפרשה

מאת ר' עזרא מרום

עונג שבת

שבת נחמו הנה התשובה לשבת חזון. בפרשת דברים אנו שומעים על חטא המרגלים, שמאסו בארץ חמדה, ולעומת זה בפרשתנו תחנונו של משה רבנו להיכנס לארץ.

בתהלים ק"ו נאמר על המרגלים: "וימאסו בארץ חמדה, לא האמינו לדברו. וירגנו באהליהם, לא שמעו בקול ה'. וישא ידו להם להפיל אותם במדבר. ולהפיל זרעם בגויים, ולזרותם בארצות". למדנו בפסוקים אלה, שחטא המרגלים גרם לא רק את נדודי ישראל במדבר, אלא חטא זה היה גם סיבה ראשונה לגלות. כנאמר בהמשך. וכעין זה גם בדברי חז"ל: אמר להם הקב"ה: אתם בכיתם בכיה של חינוס, ואני אקבענה לכם בכיה לדורות.

לכאורה מוזר, שחטא המרגלים נקרא בתהלים "וימאסו בארץ חמדה". והרי ע"פ המתואר לא מאסו כלל, אלא פחדו ממלחמת שבעה עממים. אבל נראה, שזה וזה אחד הוא. מי שמכיר את מעלתה וקדושתה של הארץ, מי שחפץ בה מתוך עומק נשמתו, יתאמץ לעשות גם את הבלתי אפשרי לכאורה כדי להגיע אליה, ויבטח בישועת ה' שהובטחה לו. ומי שרואה את טובתה של א"י רק דרך "וזה פריה", דרך פירותיה המבורכים, ואינו שם אל לבו את קדושתה של א"י, אין בו כח לעמוד בעת קשה. וימאסו בארץ חמדה זהו התרגום הפסיכולוגי

ל"אפס כי עז העם".

והנה משה רבינו בפרשתנו עומד ומתחנן לה' להיכנס לא"י. ואמרו חז"ל: וכי לאכול מפריה הוא צריך? - אלא אמר משה: הרבה מצוות נצטוו בני ישראל שאינן מתקיימות אלא בארץ. אכנס לארץ כדי שיתקיימו על ידי. והדברים ברורים. רצון עז כזה להיכנס לארץ אינו יכול להיות בנוי על שאיפה להנאה

1. באילו שמות מכונים:
 - א. ירושלים? ב. בית המקדש?
 - א. ירושלים = ההר הטוב.
 - ב. המקדש = הלבנון (בגלל שמלבין את עוונות ישראל).
 2. כמה תפילות התפלל משה ומה הרמז לכך?

515 תפילות = גימטריא של המילה "ואתחנן" (לפי חת"ם סופר)
 3. כיצד נקראים בפרשתנו הכיוונים: א. מערב? ב. דרום?

מערב = ים. דרום = תימן.
 4. ציין 3 דוגמאות לציווי "לא תוסיפו". (רש"י)

5 פרשיות בתפילין, 5 מינים בסוכות, 5 ציציות.
 5. איזה קטע מסוף התפילות מקורו בפרשתנו?

"כי ה' הוא האלוקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת" (קטע מעלינו לשבח).
 6. מה משותף למילים: ויתעבר, ויתאנף?

שתי המילים מבטאות כעס.
 7. מה שמות 3 ערי המקלט שבעבר הירדן?

בצר, ראמות, גולן.
 8. במה זכה ראובן שעיר המקלט הראשונה נקבעה בחלקו?

כי ראובן נחלץ ראשון להציל
9. איזה הר נקרא בשם: "הר שיאון"?

שיאון = הר חרמון (ד' 48).
 10. מהו המקור לביטוי בפיוט "לכה דודי": "שמור וזכור בדיבור אחד השמיענו קל המיוחד"?

בפרשתנו נאמר: "שמור את יום השבת" ואילו בפרשת יתרו כתוב: "זכור את יום השבת".
 11. במה שונה בפרשתנו הדיברה "כבד את אביך ואת אמך" מהציווי המקורי?

בפרשתנו נוספה ההבטחה לשכר המצוה "למען יטב לך" כלומר אריכות ימים שנהנים ממנה ולא סובלים.
 12. מה פירוש המילים:
 - א. שילשים? ב. ריבעים?
 - א. שילשים = נכדים.
 - ב. ריבעים = נינים.
 13. כיצד נקראת העבודה זרה שבה משתחוים לאילנות?

אשרה.
 14. מה דורשים מהפסוק: "וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל"?

חז"ל דרשו אל תקרא שם אלא סם: "זכה נעשית לו התורה סם חיים, לא זכה נעשית סם המוות" (יומא ע"ב:).

חמרית. מוכרח להיות כאן יסוד נשמתי רוחני חזק, שהוא יוצר את קשר הדבקות הזה אל הארץ. וכאן אנו חוזרים אל הגאולה והנחמה. כשהארץ עדיין בשממתה, אין פירות, ואין תנאים כלכליים, רק אבנים ועפר, ובני ישראל מחוננים את אבניה ואת עפרה, הרי זה אות כי בא מועד, ואז הוא הזמן לרחמים ולחנינה. הרב משה גנץ

חג ההתחברות

ט"ו באב התקבע אצלנו כחג האהבה היהודי, אולם לאמתו של דבר, זהו יום חתונות ולא יום אהבה. חמישה דברים קרו ביום הזה, ושניים מתוכם קשורים קשר ישיר לחתונות. הדבר הראשון שקרה בט"ו באב הוא שהותר לבני שבטים שונים בעם ישראל להתחתן זה עם זה. כשנכנסו בני ישראל לארץ, לאחר ארבעים שנות הנדודים במדבר, החתונות היו בתוך השבט, כדי שלא ליצור בעיה בחלוקת חלקי הארץ לשבטים. רק מאוחר יותר, כשגבולות הגזרה בין שבט לשבט כבר היו ברורים, הותר לבני ובנות שבטים שונים להינשא זה עם זה. הדבר השני שקרה ביום הזה, וגם הוא קשור לחתונות, הוא התרת חרם הנישואים שהוטל על בני שבט בנימין בעקבות התנהגותם המחפירה בפרשת 'פילגש בגבעה'. מבלי להיכנס לפרטי הפרשה (שמופיעה בסוף ספר שופטים), העיקר הוא שביום זה בוטלה שבועת החרם, והותר לבני השבטים להינשא לבני שבט בנימין. התרת החתונות בין השבטים, והאפשרות לערוב בנייהם, הפכו את ט"ו באב ליום של שידוכים וחתונות, יום של התחברות בין חלקי העם.

רק שישה ימים מפרידים בין צום תשעה באב לחג ט"ו באב, ואם בוחנים את מהותם של שני הימים, אפשר לראות שט"ו באב הוא למעשה התיקון של תשעה באב. בתשעה באב חרב בית המקדש השני בגלל שנאת חינם, ובגלל פלגנות וכיתתיות. לעומת יום הפילוג והשנאה, ט"ו באב הוא יום של חיבור, ואהבה. קשרי הנישואים בין השבטים,

מעלימים את השבטיות והכיתתיות, מוסיפים אהבה, ומחברים בין חלקי העם.

יש עוד קשר של תיקון בין ט"ו באב לתשעה באב. התלמוד הבבלי אומר שכל מי שמשמח חתן וכלה ביום חתונתם, 'כאילו בנה אחת מחורבות ירושלים'. הנישואים בונים

15. 3 פעמים בתורה כתוב הציווי "ואהבת" א. צטט את הפסוקים. ב. מה למדים מכך?
"ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא י"ט), "ואהבת את הגר" (ויקרא ל"ד), "ואהבת את ה' אלוקיך" בפרשתנו. התורה ציוותה על אהבת האדם לפני אהבת ה' כדי להראות כמה חשוב בין אדם לחבירו.
16. "ואתחנן אל ה' בעת ההיא". ציין 2 פירושים למילה "ואתחנן" (רש"י). א. מתנת חינם. ב. תפילה.
17. משה מבקש מה': "אעברה נא ואראה את הארץ". באיזה עוד מקום בתורה כתובה המילה "נא" כלשון בקשה?
עשו אומר ליעקב: "הלעיטני נא מן האדום האדום הזה".
18. באיזה ביטוי משתמש ה' בדבריו למשה שיסתכל על הארץ מכל הצדדים?
"שא עיניך ימה וצפונה ותימנה ומזרחה".
19. אילו פסוקים מפרשתנו כלולים בתפילה לפני הוצאת ספר תורה? "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו." "וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל".
20. מה היו גבולות סיחון מלך האמורי ועוג מלך הבשן? מערוער עד החרמון.
21. בפיוט "לכה דודי" אנו אומרים: "שמור וזכור בדיבור אחד השמיענו ק-ל המיוחד".
- מה המקור לכך בפרשתנו? (רש"י)
מהפס' בעשרת הדברות בפרשתנו: "שמור את יום השבת לקדשו" ואילו בעשרת הדברות הראשונות (בשמות) נאמר: "זכור את יום השבת לקדשו".
22. באיזה פסוק מזכרים 4 דורות בסדר יורד?
"פוקד עון אבות על בנים על שילשים ועל ריבעים"
23. אילו סוגי מצוות מזכרים בפרשתנו?
"וזאת המצוה החוקים והמשפטים אשר צוה ה'" (ו', 1).
24. בקריאת שמע אנו אומרים: "ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך". ציין 2 פירושים למלה "מאודך". (רש"י)
א. בכל ממונך. ב. בכל מדה ומדה שמודד ה' לך לטוב ולרע.
25. מה למדים מן הפסוק: "וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך"?
"בשעריך" לרבות שערי חצרות ומדינות ושערי עיירות.
26. בעשרת הדברות נאמר ששכר כבוד אב ואם הוא אריכות ימים. לאילו עוד 2 מצוות מובטח שכר דומה?
א. שילוח הקן. ב. שמירה על המשקולות: הין צדק ואיפת צדק.
27. מיהם 7 העמים שהיו בארץ. החיתית, הגרגשי, האמורי, הכנעני, הפריזי, החוי, והיבوسی. (1,2)

ומשלימים את האדם הפרטי, ומי שמאמין ושמח בבנייה הפרטית, יכול להאמין גם בבנייה לאומית כמו בניית בית המקדש מחדש. הדרך לבניית בית המקדש שנחרב בתשעה באב, מתחילה בבניית התא המשפחתי בחתונות של ט"ו באב. אלישיב דייכנר - אתר "כיפה"

להקדשות, הארות ולקבלת העלון כל יום רביעי באימייל ניתן לפנות ל: ShealAvicha@gmail.com

זכות הלימוד בעלון מוקדשת לאליה בן חנה ועזרא לרגל יום ההולדת ולרפואתם השלמה והמהירה של חנה בת בתיה בדרה וליאב בן שגית